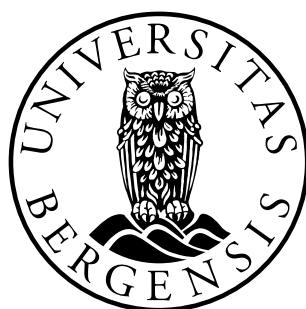

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

20.08.2025

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forsknings- og innovasjonsavdelingen
August 2025**

V1 publisert 13. august 2025

Møte i Universitetets forskningsutvalg
20. august 2025
12:30 – 15:00
Styrerommet, Muséplassen 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Saker

Saker

FU 16/25	D	Konstituering og mandat for utvalget. Saksforelegg , vedlegg: mandat
FU 17/25	D	Møteplan 2025-2026 Saksforelegg
FU 18/25	D	PhD utdanningsmelding 2024 Saksforelegg , vedlegg: utdanningsmelding
FU 19/25	D	Forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet: prosess 2025 Saksforelegg
FU 20/25	O	Sentre for framragende forskning (SFF) – status ved UiB Saksforelegg
FU 21/25	O	Ekstern finansiering – søknader og resultater første halvår 2025 Saksforelegg
FU 22/24	O	Forskningsetisk dag Saksforelegg
		Eventuelt

D: Drøftingssak, O: Orienteringssak

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: 16/25		Arkivsaknr.:

Konstituering, sammensetning og mandat

Bakgrunn

Vedlagt følger gjeldende reglement med mandat og regler for sammensetning av Universitetets forskningsutvalg. En nærmere presentasjon vil blir gitt i møtet. En mindre revisjon av ordlyden i reglementet kan bli lagt fram for universitetsstyret høsten 2025.

Saken legges med dette frem for FU til drøfting.

Vedlegg: gjeldende mandat for FU

Regler for Universitetets forskningsutvalg

Fastsatt av Det akademiske kollegium 25.04.96, sist endret i møte i Universitetsstyret 15.2.2018

Mandat

1. Forskningsutvalget har en sentral rolle i realiseringen av UiBs strategi og skal være et rådgivende organ for universitetsledelsen i forskningspolitiske og forskningsstrategiske spørsmål.
2. Utvalget skal rådgje universitetsledelsen i arbeidet med å sikre best mulige vilkår for universitetsforskningen, særlig den langsiktige, grunnleggende forskningen som universitetet har et spesielt ansvar for.
3. Utvalget skal gi universitetsledelsen råd som kan sikre økt ekstern finansiering av forskning, herunder forslag til og råd om hvordan de forskerrettede administrative støttetjenestene kan utvikles.
4. Utvalget skal gi universitetsledelsen råd også i saker knyttet til forskerutdanning, tverrfaglig samarbeid samt institusjonelt samarbeid og partnerskap, nasjonalt og internasjonalt.

Sammensetning

Utvalget skal ha følgende sammensetning:

Medlemmer for en valgperiode (4 år)

- prorektor (leder). Viserektor for tverrfaglig virksomhet er vara for prorektor.
- 7 pro-/visedekaner med ansvar for forskning, én fra hvert fakultet
- forskningsansvarlig ved Universitetsmuseet i Bergen

Andre

- 1 midlertidig ansatt i undervisnings- og forskerstilling. Representanten oppnevnes av rektor for ett studieår etter forslag fra fagorganisasjonene.
- 1 student. Representanten oppnevnes av rektor for ett studieår etter forslag fra Studentparlamentet.

Representanter for relevante områder innkalles ved behov.

Arbeidsform

Utvalget skal i sitt arbeid legge til rette for diskusjon og erfaringsutveksling med sikte på å utvikle beste praksis i de saker som er til behandling i utvalget

- Utvalgets medlemmer kan forslå saker til behandling. Dagsorden fastsettes av prorektor.
- Sekretariat er Forskningsadministrativ avdeling som koordinerer utvalget.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: XX/25		Arkivsaknr.:

Møteplan 2025-2026

Det tas sikte på å gjennomføre åtte møter i forskningsutvalget høsten 2025 – våren 2026, inkludert oppstartseminar på Voss 3-4 september. Datoer for høstens møter er fastsatt, det foreslås i tillegg fire møter våren 2026.

2025

- 20. august
- 3-4 september (seminar)
- 15. oktober
- 10. desember

2026:

- 28. januar
- 4. mars
- 29. april
- 10. juni

Saken legges fram for utvalget til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: 18/25		Arkivsaknr.:

Ph.d utdanningsmelding 2025

Som del av det systematiske kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB) utarbeides det en årlig ph.d.-utdanningsmelding. Ph.d.-utdanningsmeldingen 2024 er basert på nøkkeltall for 2024, samt instituttenes og fakultetenes meldinger, og oppsummerer aktivitetene i ph.d.-utdanningen ved UiB i 2024 og inn i vårsemesteret 2025. Ph.d.-utdanningsmeldingen danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved UiB.

UiB sin ph.d.-utdanningsmelding for 2024 tar for seg følgende tema:

- nøkkeltall, blant annet om nye kandidater, avlagte disputaser og gjennomføring
- en analyse av fem årskull 8 til 12 år tilbake i tid
- publisering
- strategiske vurderinger ved ansettelse samt kandidatenes bidrag til forskningen
- systematisk kvalitetsarbeid
- veilederopplæring.

Ph.d.-utdanningsmeldingen legges frem for Forskningsutvalget i møte 20. august. Innspill fra utvalget tas med videre i den videre behandlingen av saken. Saken får sin sluttbehandling og endelig vedtak i Universitetsstyrets møte 11. september.

Saken legges frem for utvalget til drøfting.

Ph.d.-utdanningsmeldingen

2024

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

UNIVERSITETET I BERGEN

Innhold

Viktige aktiviteter og resultat	3
Innledning.....	4
Nøkkeltall.....	4
Nye avtaler.....	4
Avlagte doktorgrader.....	5
Gjennomføring ved UiB	5
Avbrutte avtaler, mindre omarbeiding og underkjenninger.....	6
Analyse av fem årskull	6
Ph.d.-publisering.....	7
Strategiske vurderinger rundt ansettelse, opptak og kandidatenes bidrag til forskningen.....	9
Andre aktiviteter og trekk i den faglige utviklingen	9
Systematisk kvalitetsarbeid	10
Fremdriftsrapportering.....	10
Midtveisevaluering	11
Medarbeider- og oppfølgingssamtaler	11
Kvalitetssikring av opplæringsdelen	11
Ph.d.-programevaluering.....	12
Kandidatundersøkelsen 2024	12
Dialogmøter.....	14
Veilederopplæring	14
Utvidet ph.d.-koordinatorforum.....	15
Endring av doktorgradsforskriftene	15

Viktige aktiviteter og resultat

Ph.d.-utdanningsmeldingen viser at det arbeides systematisk med å videreutvikle ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB) og styrke gjennomføringen. Dette arbeidet har gitt flere positive resultater de siste årene, men her er fremdeles rom for forbedringer.

I sine meldinger trekker fakultetene frem fremdriftsrapportering og medarbeider- og oppfølgingssamtaler som gode elementer i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning for å følge opp kandidatene. Flere fakultet skriver at de har fått på plass mer detaljerte rutiner for midtveisevaluering, slik at dette tiltaket oppleves mer likt for kandidatene på tvers av grunnenhetene. Videre har opplæringsdelen fått større oppmerksomhet hos fakultetene de siste årene. Kravene til evaluering av emner og rammer for opplæringsdelen har blitt mer omfattende og presise, for å øke kvaliteten. Det arbeides godt med å tilby kandidatene flere og bedre emner.

Blant andre tiltak som ikke inngår i kvalitetssystem for ph.d.-utdanning, men som like fullt er en del av fakultetenes arbeid med å forbedre kvalitet og gjennomføring, nevnes forskerskoletilknytning, aktiv deltakelse i forskergrupper, sluttseminar, skriveworkshops, oppstartsmøter og faste rutiner for *onboarding*.

Ting kan tyde på at flere av kandidatene som hadde oppstart like før koronapandemien, har blitt forsinket underveis og levert først i 2024. Etter at disputastallet var lavt i 2023, er det oppe på et normalnivå med 229 disputaser i 2024.

For denne utgaven av ph.d.-utdanningsmeldingen har vi gjort en analyse av fem årskull 8 til 12 år tilbake i tid. Tallene viser at over 80 prosent fullfører utdanningen frem til oppnådd ph.d.-grad. Noen fakultet har en relativt høy andel som fremdeles er aktive. Selv så mange år etter oppstart er det flere i denne gruppen som leverer, takket være den store innsatsen til kandidaten og gjerne en veileder.

Ph.d.-kandidatene bidrar betydelig til UiB sin publisering, og 29 prosent av publikasjonene hadde i 2024 en eller flere ph.d.-kandidater som hoved- eller medforfatter. Av publikasjonene med ph.d.-forfatter, var 27 prosent på nivå 2 i 2024. Andelen åpne tidsskriftpublikasjoner er høy for publikasjoner med en ph.d.-forfatter, med en andel på 90 prosent i 2024. Den samlede trenden for åpne publiseringer er tydelig stigende over tid, der ph.d.-forfatterne alltid ligger noe høyere enn de publikasjoner der ph.d.-kandidater ikke har bidratt.

Fakultetene skriver i sine meldinger at ph.d.-kandidatene bidrar betydelig til nyskapende forskning, og at de er aktive bidragsytere til forskningsmiljøene ved fakultet og institutt. Det gjøres grundige strategiske vurderinger ved rekruttering basert på grunnenhetenes forskningsstrategi, forskningsportefølje og det som fremkommer i utlysninger fra aktuelle eksterne finansieringskilder. Flere fakultet fremholder at kandidater som er tatt opp i programmet, men ansatt av aktører i privat eller offentlig virksomhet, er viktige for samfunnskontakten til forskningsmiljøene.

Innledning

Ph.d.-utdanningsmeldingen 2024 er basert på nøkkeltall for 2024, samt instituttene og fakultetenes meldinger, og oppsummerer aktivitetene i ph.d.-utdanningen ved UiB i 2024 og inn i vårsemesteret 2025. Ph.d.-utdanningsmeldingen danner et viktig grunnlag for kvalitetsarbeidet ved ph.d.-utdanningen ved UiB.

Nøkkeltall

Våren 2024 var det 1524 ph.d.-kandidater ved UiB. Av kandidatene er det 65 prosent som har eller har hatt UiB som arbeidsgiver under ph.d.-stipendiatperioden sin. Disse var ansatt ved UiBs syv fakultet og Universitetsmuseet. Av kandidatene som var ansatt ved UiB, var 72 prosent finansiert over UiBs grunnbevilgning. I kandidatgruppen som helhet hadde 41 prosent utenlandsk statsborgerskap og 56 prosent var kvinner. UiBs ph.d.-kandidater er tatt opp i et av de syv fakultetsvise ph.d.-programmene, deriblant et program i kunstnerisk utviklingsarbeid (KU). Øvrige nøkkeltall for 2024 presenteres i *Tabell 1*.

Tabell 1 Nøkkeltall for ph.d.-utdanningen for 2024 per fakultet. Dersom ikke annet er oppgitt er tallene hentet fra rapporter i [Tableau](#), fra 29.05.2025, basert på registrering i studiedatabasen FS.

Tall for avbrutte avtaler, mindre omarbeidinger og underkjenninger oppgis på institusjonsnivå av personvern hensyn.

Tallene i parentes er gjennomsnitt for perioden 2021-23.

	HF	JUR	MED	PSYK	SV	KMD ¹	NT	Totalt
Antall kandidater ²	131 (130)	45 (50)	562 (572)	128 (125)	148 (147)	39 (39)	471 (479)	1524 (1542)
Nye avtaler	20 (19)	3 (7)	100 (97)	15 (23)	25 (26)	10 (6)	69 (73)	242 (252)
Avlagte doktorgrader	18 (15)	6 (4)	88 (91)	16 (19)	19 (22)	5 (5)	77 (70)	229 (227)
Gjennomføring 6 år (%)	47 (44)	50 (50)	69 (70)	60 (66)	64 (68)	88 (-) ³	72 (77)	67 (70)
Avbrutte avtaler								50 (59)
Mindre omarbeidinger ⁴								21 (18)
Underkjenninger ⁵								4 (3)

Nye avtaler

Det ble tatt opp 242 nye ph.d.-kandidater (nye avtaler) i 2024, noe som er ti kandidater mindre enn gjennomsnittet de tre foregående årene. De fleste fakulteter har i rapporteringsåret klart å holde oppe antall nye kandidater, og KMD har endatil økt mye sett i lys av sin størrelse. Til tross for den lille nedgangen for UiB som helhet, må trenden sies å være relativt stabil. Grunnet etterregistrering ved fakultetene, kan 2024-tallene stige ytterligere utover året. Den relative stabiliteten kan nok tilskrives at UiB fremdeles ønsker å ha en stabilitet i antallet stipendiater finansiert fra departementet, til tross for at departementet har fjernet måltallet i sin forventning til institusjonene. UiB har også lyktes med å opprettholde antallet kandidater med ekstern finansiering og tiltrekke seg de med ekstern arbeidsgiver. JUR og PSYK har på sin side svakere opptakstall i 2024. PSYK skriver at den krevende

¹ Inkluderer kandidater som er tatt i ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid og kandidater tilknyttet Griegakademiet som er tatt opp i HF sitt konvensjonelle ph.d.-program.

² Tall fra våren 2024.

³ Ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid ble først opprettet i 2018.

⁴ FS-rapport Avhandlingsvurdering 936.001, fra dato for komiteens innstilling

⁵ FS-rapport Avhandlingsvurdering 936.001, fra dato for vedtak

økonomiske situasjonen ved fakultetet og departementets avvikling av insentivmidlene knyttet til prosjekttilslag, gjør at fakultetet inntil videre (pr. 11.04.2025) har satt enkelte søknader om eksternfinansierte prosjekter på pause. Dette gjelder først og fremst de finansieringsordningene som fakultetet erfarer ikke gir en god nok inndekning av indirekte kostnader. Dette kan forklare noe av nedgangen ved det fakultetet. Selv om NT ikke har en stor nedgang i nye kandidater, er det noen av deres institutt som påpeker at kutt hos Forskningsrådet, samt manglende oppjustering av prosjektrammer gjennom mange år, har ført til utfordringer med å få finansiert stipendiatstillinger. Noe av nedgangen skyldes at det blir lagt inn forskere og postdoktorer, fremfor ph.d.-stipendiater, ved søknader om eksterne forskningsmidler.

Avlagte doktorgrader

Antall avlagte doktorgrader er 229, noe som må sies å være et normalt nivå etter å ha vært nede på 215 i 2023 (gjennomsnittet for årene 2018 til 2022 var 232). For HF, JUR og NT var 2024 et godt disputas-år i forhold til 2023 og gjennomsnittet for årene 2021 – 23. JUR skriver i sin melding at gode disputas-tall kan henge sammen med at det har vært et etterslep etter pandemien, som løsnets i 2024. Det ble ellers avlagt 3 dr.philos.-grader, noe som er i tråd med gjennomsnittet de siste årene for denne doktorgraden som er uten organisert opplæring og veiledning.

Gjennomføring ved UiB

I 2024 var andelen kandidater ved UiB som fullførte ph.d.-utdanningen innen seks år, også kalt seksårs målet, på 67 prosent. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet de tre foregående årene. Gjennomsnittet for seksårs målet for alle statlige institusjoner har også gått ned, og ligger på 64 prosent for 2024. Det er grunn til å tro at nedgangen på denne parameteren henger sammen med korona-pandemien, noe NT og MED påpeker i sine meldinger. Seksårs målet for 2024 tar utgangspunkt i kandidater som startet sin ph.d.-utdanning i 2018. Sannsynligvis har en større andel av dette kullet opplevd utfordringer i ph.d.-forskningen sin grunnet pandemien, og ikke rukket å disputere innen utgangen av 2024⁶. MED poengterer at det etter koronapandemien har vært økende sykefravær i samfunnet generelt, også blant kandidatene. Koronapandemien til tross, seksårs målet varierer til dels mye mellom fakultetene. Alle fakultetene skriver i sine meldinger at de jobber systematisk for å bedre gjennomføringen og andelen som fullfører. I den forbindelse skriver MED at de har oppmerksomhet mot hvem som bør være ph.d.-veileder og antall veiledere i veilederteamet, for å sikre kvalitet og unngå ansvarspulverisering. SV trekker frem instituttens innsats på feltet, der man blant annet er opptatt av en stor variasjon av samlinger for kandidatene, som doktorgradsforum, *shut-up-and-write*-sesjoner og «kappeseminar». Både SV og MED nevner mestringsteknikk og opplæring i ledelse av eget prosjekt som viktige tiltak for å bedre gjennomføringen. SV skriver ellers at det er utfordringer knyttet til oppfølging av kandidater med eksternt arbeidssted, da de ofte har svakere tilknytning til fagmiljøene ved UiB. JUR har gjort endringer i strukturen for opplæringsdelen og tatt grep for at forskergruppene skal sørge for en tettere oppfølging av kandidatene. For PSYK er inntrykket at ph.d.-

⁶ Seksårs målet er et bruttomål, og det tar derfor ikke hensyn til eventuelle permisjoner og annet karrierefremmende arbeid (pliktarbeid). Ved PSYK og MED har flere kandidater lange planlagte ph.d.-løp som kombinerer ph.d.-utdanning, spesialisering og praksis.

kandidatenes sterke tilknytning til forskerskolene har vært en viktig del av oppskriften for god gjennomføring. KMD har satset hardt på veilederopplæring og formalisert krav om at 10 % av veiledningsressursen skal settes av til obligatorisk opplæring. HF skriver at det er sammensatte grunner til at kandidatene blir forsinket, og at fakultetet vil prioritere tiltak som forhindrer at forsinkelse leder til frafall. I NT sin melding skriver man at «ph.d.-gjennomføring, oppfølging og måltallsoppnåelse» er et eget punkt på fakultetets risikokart for 2024-25, og har blitt tatt opp gjentatte ganger i ledermøter og fakultetsstyret.

Avbrutte avtaler, mindre omarbeiding og underkjenninger

I 2024 var det totalt 50 avbrutte avtaler, som er litt lavere enn gjennomsnittet for de tre foregående årene. Avbrutte avtaler er både personer som av ulike grunner avslutter ph.d.-utdanningen før finansieringsperioden går ut, samt personer som ikke har fullført i løpet av finansieringsperioden og som blir skrevet ut av programmet grunnet utilstrekkelig progresjon. Om tiltak mot frafall skriver NT at instituttene har gode rutiner for å følge opp kandidater og deres veiledere når kandidaten er på overtid. Flere fakultet understreker at det ikke er uvanlig at kandidater som er lenge på overtid, leverer avhandling til slutt. NT fremholder at når man først velger å gå for en avslutning av ph.d.-utdanningen, skjer dette etter grundig vurdering og i dialog med kandidat og veileder. MED har en maksimal varighet på avtaleperiode på to år etter at finansieringsperioden er utløpt. De har tilfeller der avhandlingen likevel blir levert og forsvart, flere år etter at kandidaten ble skrevet ut av ph.d.-programmet. Ph.d.-forskriftene åpner for en slik praksis.

I 2024 var det 21 kandidater som fikk anbefaling om å gjøre mindre omarbeiding av avhandlingen før endelig innstilling. Dette tallet er litt høyere enn gjennomsnittet for de tre foregående årene.

Etter innføringen av ordningen med mindre omarbeiding i 2019, har underkjenningene gått drastisk ned. For UiB som helhet var det fire underkjenninger i 2024. Én av disse var en andre gangs underkjenning, som gjør at kandidaten ikke kan levere inn avhandlingen på nytt. De lave underkjenningstallene kan tyde på at ordningen med mindre omarbeiding fungerer. De avhandlingene som tidligere gikk til underkjenning, men som var i grenselandet for å bli godkjent, havner nå i kategorien mindre omarbeiding. SV fremholder at tilbud om sluttseminar har hatt god effekt på å heve kvaliteten på flere avhandlinger blant kandidater som er i de siste fasene av ph.d.-løpet.

Analyse av fem årskull

Til denne utgaven av ph.d.-utdanningsmeldingen har vi produsert statistikk som viser hvordan det gikk med fem årskull, med oppstart 8 til 12 år tilbake i tid (*Tabell 2*). Denne tabellen må ses på som et supplement til nøkkeltallene i Tabell 1. Det at vi i Tabell 2 har gått såpass langt tilbake i tid, gir oss informasjon om hvordan det til slutt endte for størsteparten i denne gruppen, med ph.d.-grad eller som en avbrutt ph.d.-utdanning uten gradsoppnåelse. Når vi har tatt utgangspunkt i fem årskull, får vi en større gruppe og dermed bedre representativitet.

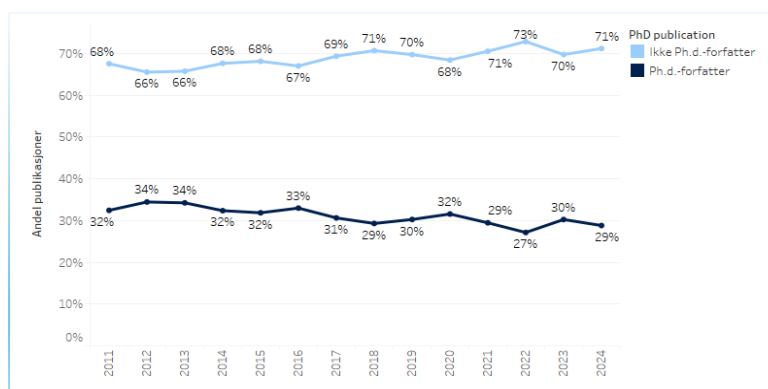
Tabell 2 En analyse av fem årskull, 8 til 12 år tilbake i tid. KMD er ikke med, ettersom deres ph.d.-program først ble etablert i 2018. 18.11.2024 ble det hentet ut tall for de som er tatt opp i perioden fra 01.01.2012 til 31.12.2016. FS-rapport 944.001

	HF	JUR	MED	PSYK	SV	NT	Total
Nye kandidater i perioden	110	40	572	103	121	434	1380
Disputert (i % av totalen)	82 (75%)	23 (58%)	480 (84%)	85 (83%)	93 (77%)	350 (81%)	1113 (81%)
Avbrutt (i % av totalen)	25 (23%)	10 (25%)	79 (14%)	9 (9%)	24 (20%)	72 (17%)	219 (16%)
Aktive (i % av totalen)	3 (3%)	7 (18%)	13 (2%)	9 (9%)	4 (3%)	12 (3%)	48 (3%)

Fakultetene har i sine meldinger kommentert analysen av fem årskull. NT skriver at siden november 2024 har én disputert og tre blitt skrevet ut. De resterende kandidatene følges opp med en plan frem mot fullføring. MED skriver at blant de 14 prosent som i tabellen står oppført som «avbrutt», kan det være kandidater som likevel leverer og disputerer på et senere tidspunkt. Dette åpnes opp for dette i ph.d.-forskriftene. JUR bemerker at de fem årskullene som blir analysert, er 8 til 12 år tilbake i tid. Fakultetet fremholder at de har gjort store grep de siste årene for å forbedre gjennomføringsstatistikken på ph.d.-feltet, og at disse ennå ikke synes i statistikken. Dette er en erfaring som JUR sikkert deler med de fleste andre fakultet, at nye tiltak har liten effekt overfor kandidater som er tatt opp for mange år siden og som arbeider med avhandlingen ved siden av full jobb. PSYK er det fakultetet som har lavest andel avbrutte ph.d.-utdanningsløp, men som også har en høy andel kandidater som fremdeles er aktive. Fakultetet poengterer at hvis de hadde skrevet flere lengeværende kandidater ut av programmet, ville også flere endt opp som avbrutte. HF og JUR er også opptatt av at en god andel av de lengeværende kandidatene faktisk leverer avhandling til slutt. For øvrig understreker flere fakultet at de ikke er fornøyd med statistikken som fremkommer under seksårs målet og i analysen av de eldre kullene, og at de sammen med grunnenhetene fortsatt vil jobbe for å sikre god gjennomføring av de tiltakene som allerede finnes.

Ph.d.-publisering

Ph.d.-kandidatene bidrar betydelig til UiB sin publisering⁷. I 2024 hadde 29 prosent av publikasjonene ved UiB en eller flere ph.d.-kandidater som hoved- eller medforfatter (Figur 1). Dette er en andel som er i tråd med gjennomsnittet de fem foregående årene. Hvis vi sammenligner med årene 2011 til 2016, er andelen svakt synkende. Dette henger nok sammen med relativt høye disputastall i disse årene, deriblant en UiB-rekord med 265 disputaser i 2013. Det er grunn til å anta at det er en direkte sammenheng mellom antall oppnådde doktorgrader og antall publikasjoner.

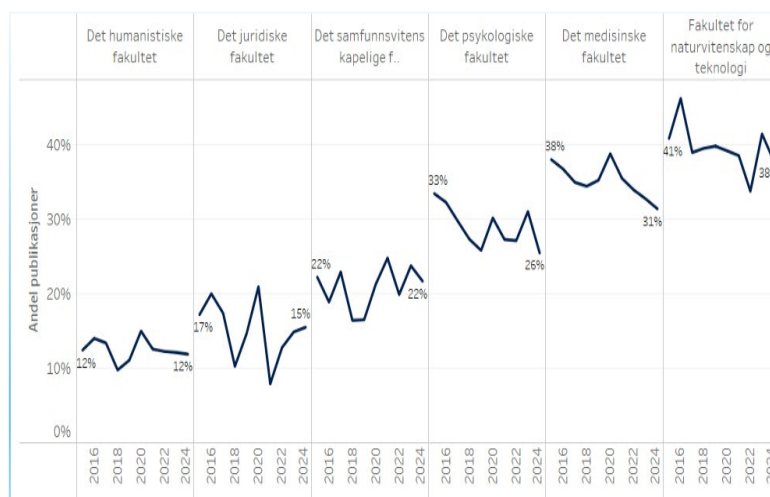

Figur 1 Andel UiB-publikasjoner med og uten en ph.d.-forfatter. Kilde: Universitetsbiblioteket

⁷ Statistikken er basert på publikasjoner registrert i Cristin og personer som er registrert som ph.d.-kandidat i FS. Siden mye av publiseringsvirksomheten skjer helt i slutten og i etterkant av ph.d.-perioden, følges ph.d.-kandidatene en tid etter disputas for å få et fullstendig bilde. «Ph.d.-publisering» er publikasjoner som er publisert av en forfatter mellom start-år og to år etter slutt-år av ph.d.-perioden.

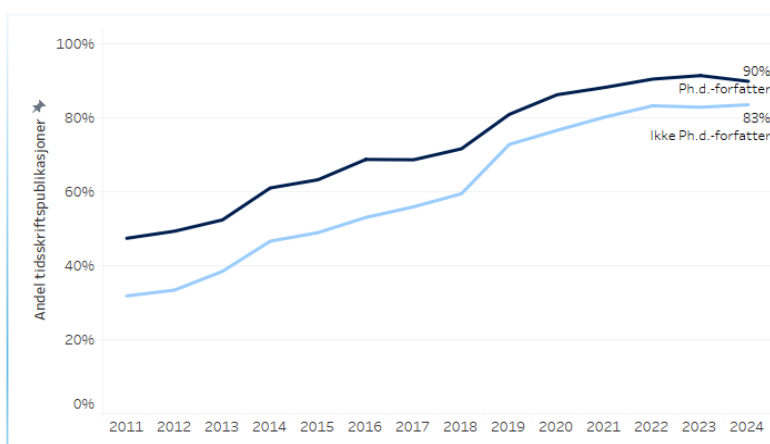
MED trekker frem i sin ph.d.-utdanningsmelding det imponerende antallet artikler som kandidatene står bak, med et gjennomsnitt på 4,3 vitenskapelige publikasjoner i løpet av ph.d.-perioden.

Andelen publikasjoner med ph.d.-forfatter (dvs. med en eller flere ph.d.-kandidat som hoved- eller medforfatter) varierer betydelig mellom fakultetene, som vist i Figur 2. NT har den høyeste andelen med 38 prosent i 2024, mens HF er nede på 12 prosent. Variasjonen mellom fakultetene henger nok sammen med kultur for samforfatterskap og hvorvidt det er vanlig å skrive monografi eller artikkelbasert avhandling. Merk at det spesielt for JUR er få kandidater som danner grunnlaget for statistikken, så trenden her bør tolkes med forsiktighet. Man kan ellers se at andelen publikasjoner med ph.d.-forfatter går ned for de fleste fakultetene fra 2023 til 2024. Dette kan henge sammen med at disputastallet var lavt for 2023, og at den totale publiseringsaktiviteten for kandidatene er tilsvarende noe lavere i tiden etter oppnådd ph.d.-grad.

Figur 2 Andel UiB publikasjoner med en ph.d.-forfatter per fakultet. Kilde: Universitetsbiblioteket

Av publikasjonene med ph.d.-forfatter, var 27 prosent på nivå 2⁸ i 2024. Publikasjoner uten ph.d.-forfatter hadde en nivå-2-andel på 29 prosent. Andelen åpne tidsskriftpublikasjoner er høy for publikasjoner med en ph.d.-forfatter (Figur 3), med en andel på 90 prosent i 2024. For publikasjoner uten ph.d.-forfatter var andelen 83 prosent. Den samlede trenden for åpne publiseringer er tydelig stigende over tid, der ph.d.-forfatterne alltid ligger et hakk over publikasjoner der ph.d.-kandidater ikke har bidratt.

Figur 3 Andel tidsskriftpublikasjoner med og uten ph.d.-forfattere som er åpent tilgjengelige. Kilde: Universitetsbiblioteket

⁸ Kanalregisteret presenterer en oversikt over vitenskapelige publiseringskanaler (tidsskrifter, serier og forlag), der nivå 1 og 2 er godkjente publiseringskanaler. Nivå 2 er det høyeste nivået og omfatter de ledende kanalene i et fagområde (HK-dir om [tidsskrifter og publiseringskanaler](#)).

Strategiske vurderinger rundt ansettelse, opptak og kandidatenes bidrag til forskningen

Forskningen som gjøres av ph.d.-kandidatene er viktig for UiBs samlede forskningsinnsats. Alle fakultetene skriver i sine meldinger at ph.d.-kandidatene bidrar betydelig til nyskapende forskning, og at de er aktive bidragsytere til forskningsmiljøene ved fakultet og institutt. Det gjøres grundige strategiske vurderinger ved rekruttering basert på grunnenhetenes forskningsstrategi, forskningsportefølje og det som fremkommer i utlysninger fra aktuelle eksterne finansieringskilder. Ved PSYK støtter fakultetet større strategiske forskningssatsinger og søknader om ekstern finansiering fra godt finansierte kilder, med øremerkede stipendiatstillinger. Forskerlinjestudenter er viktig for rekruttering av unge dyktige kandidater til ph.d.-utdanningen, fremholder MED i sin melding. SV er bekymret for at den stramme økonomiske situasjonen på fakultetet kan skape utfordringer når det gjelder tildeling av nye stipendiatstillinger over grunnbevilgningen de neste årene. Fakultetet er således i gang med å kartlegge andre ordninger som kan bidra med rekrutteringen av nye ph.d.-kandidater.

De fleste fakultet understreker videre viktigheten av at nye kandidater raskt blir innlemmet i en aktiv forskningsgruppe. Ifølge HF sin melding er forskningsinnsatsen til ph.d.-kandidatene særlig viktig for fakultetets små fagmiljøer, hvor en ekstra forsker i en periode kan være avgjørende for aktivitetsnivået. PSYK skriver at samarbeidsavtaler om nærings-ph.d. og offentlig-sektor-ph.d. er viktige for samfunnskontakten til fakultetet. NT fremholder at flere kandidater er ansatt av aktører i privat eller offentlig virksomhet, eller i instituttsektoren. Det nære samarbeidet med disse partnerne bidrar i stor grad til nyskapende forskning.

I 2024 mottok JUR sin første artikkelbaserte avhandling til bedømmelse. Arbeidet fikk svært god vurdering og det er nå flere kandidater som arbeider med artikkelbaserte avhandlinger ved fakultetet. Innenfor ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid avslutter man ikke med en avhandling, men med et kunstnerisk resultat, som typisk kan være en konsert eller en utstilling. I dette programmet ser det ut til å være en økende grad av prosjekter i skjæringspunktet mellom kunstnerisk utviklingsarbeid og vitenskapelig forskning. KMD fremholder at dette ikke et problem for den enkelte kandidat, men man må likevel være oppmerksomme på utviklingen så man ikke får en utilsiktet dreining mot prosjekter som nærmer seg tradisjonelle vitenskapelige standarder, på bekostning av de kunstfaglige.

Andre aktiviteter og trekk i den faglige utviklingen

Ved JUR startet man i 2024 et arbeid for å styrke tilgjengelighet og interesse for avhandlingene som blir godkjente for disputas. Av flere ting, vurderes det om prøveforelesningstema kan foreslås av fakultetet og ikke bedømmelseskomiteen. Det vurderes også å flytte prøveforelesningen til et tidligere tidspunkt enn disputas og på denne måten nå ut til flere.

MED har i 2024 på nytt fått godkjent det europeiske kvalitetsstempelen *Orpheus Label* innen ph.d.-utdanning i medisin- og helsefag. Godkjenningen viser at programmet oppfyller høye standarder innen en rekke viktige områder for ph.d.-utdanningen, som forskningsmiljø, resultater, veiledning og avhandling.

Avhandlinger har i alle år hatt et krav knyttet til seg om lagring hos Nasjonalbiblioteket (NB). For de relativt nye ph.d.-utdanningene i kunstnerisk utviklingsarbeid har det oppstått utfordringer med lagring av det kunstneriske resultatet, skriver KMD.

Systematisk kvalitetsarbeid

Det systematiske kvalitetsarbeidet på ph.d.-nivå er beskrevet i [Kvalitetssystem for ph.d.-utdanning](#), og består av elementer som gjennomføres ved institutt, fakultet og sentralt. Kvalitetsarbeidet kan fremstilles som en kontinuerlig prosess, der prosessene *planlegge, utføre, evaluere* og *videreutvikle* gjentas innenfor alle aktiviteter på alle nivå. Svikt i kvalitet skal fanges opp og møtes med systematisk oppfølging og dokumentasjon av iverksatte tiltak. Erfaringer fra vellykket kvalitetsarbeid skal deles og brukes til videreutvikling. Ph.d.-kandidater skal involveres i alle faser av kvalitetsarbeidet.

Mesteparten av det systematiske kvalitetsarbeidet gjennomføres på fakultet og institutt. Dette inkluderer blant annet oppfølging av ph.d.-kandidatene gjennom fremdriftsrapportering, midtveisevaluering og medarbeider- og oppfølgingssamtaler, tiltak som alle er viktige elementer i UiB sitt [kvalitetssystem for ph.d.-utdanning](#). Fakultetene og instituttene har videre ansvar for kvalitetssikring av opplæringsdelen og ph.d.-programmene gjennom seksårlige programevalueringer. Flere av fakultetene skriver at de har andre faste tiltak som ikke står i kvalitetssystemet. *Onboarding*, som inkluderer forventningsavklaring med veiledere, ledere og administrasjon, virker å være en del av den grunnleggende mottakelsen for ph.d.-stipendiater. Sluttseminar nevnes også som en ordning der kandidatene kan få en gjennomgang av avhandlingen før innlevering, ut over den tilbakemeldingen som gis under veiledning.

Fremdriftsrapportering

Fremdriftsrapportene sendes ut som en web-basert spørreundersøkelse fra FIA hver høst til alle kandidater og deres hovedveiledere. Forhåndsdefinerte personer på fakultet og i grunnenheter får tilgang til besvarelsene etter at undersøkelsesperioden er avsluttet.

Fakultetene anser fremdriftsrapportene som et godt verktøy og bruker dem aktivt i oppfølgingen av den enkelte kandidat. Rutinene for gjennomgang varierer mellom fakultetene, men grunnenhetene har stort sett alltid en viktig rolle. Ofte er det instituttleder eller instituttets ph.d.-utdanningsleder som har ansvar for å gjennomgå rapportene. Fremdriftsrapportene brukes ofte som grunnlag for medarbeider- eller oppfølgingssamtale. SV melder at fremdriftsrapporteringen fungerer som et sjekkpunkt om det er behov for å utvide studieretten eller starte en prosess med utskriving av kandidater på overtid. Fra HF bemerkes det at fremdriftsrapportene gir en generell oversikt, men at de ikke nødvendigvis egner seg til å fange opp forsinkelser i ph.d.-prosjektene når de oppstår. Fakultetet vil vurdere ytterligere tiltak for å fange opp forsinkelser på et tidlig stadium.

Svarprosenten for undersøkelsen i 2024 var særdeles god, med 92 prosent for kandidater og 95 prosent for veiledere.

Midtveisevaluering

Det er fastsatt i UiB sine ph.d.-forskrifter at hver kandidat skal gjennomføre en midtveisevaluering. Utover dette er det vide rammer for hvordan fakultetene og grunnenhetene gjennomfører dette tiltaket. Flere av fakultetene understreker at det de seneste årene har blitt vedtatt strengere retningslinjer. Både JUR, NT og HF understreker viktigheten av tidspunktet for gjennomføring, der sistnevnte fakultet skriver at midtveisevaluering skal finne sted midtveis i det opprinnelige planlagte løpet, uavhengig av hvor langt kandidaten har kommet i arbeidet med avhandlingen. NT skriver at presentasjonen knyttet til midtveisevaluering er åpen og fungerer som en møteplass for fagmiljøet, samt læringsarena for studenter og andre kandidater. Flere fakultetet skriver at en midtveisevaluering som indikerer for dårlig fremdrift, skal følges opp med konkrete tiltak.

Medarbeider- og oppfølgingssamtaler

I medarbeiderhåndboken til UiB står det alle ansatte, inkludert ph.d.-stipendiater, skal ha medarbeidersamtale. Ved de fleste fakultet er dette ansvaret delegert til grunnenheten. JUR skriver at de har gjennomført medarbeidersamtale med samtlige (24) stipendiater. Nesten alle fakultet fremholder at det er langt mer ressurskrevende å tilby en samtale mellom leder ved enheten og eksternt ansatte kandidater, i denne sammenhengen kalt oppfølgingssamtale. Og hvis de får et slikt tilbud, er det mange eksterne kandidater som takker nei. MED skriver i sin melding at de anerkjenner instituttens bestrebelser for å få gjennomført medarbeidersamtaler for alle egne, og tilbudt oppfølgingssamtaler for alle eksterne kandidater. Utfordringene med å få gjennomført medarbeidersamtale og oppfølgingssamtale vises igjen i statistikken fra kandidatundersøkelsen (se under).

Kvalitetssikring av opplæringsdelen

Fakultetenes ph.d.-utdanningsmeldinger gir absolutt inntrykk av at opplæringsdelen er noe som har større oppmerksomhet nå enn for noen år siden. Kravene til evaluering av enkeltemner, rammer og emneportefølje har blitt strammet til, men det tas også andre initiativ for å bedre den delen av ph.d.-utdanning som består av emner, dvs. det som ikke er arbeidet med avhandlingen. PSYK nevner at programstyret i 2024 har hatt en grundig gjennomgang av to obligatoriske emner for å kunne utnytte ressursene bedre, oppdatere det faglige innholdet og jevne ut belastningen på kandidatene. Ved NT har man i 2024 hatt en revisjon av retningslinjer for opprettelse og administrasjon av ph.d.-versjon av masteremner. Som følge av en tidligere evaluering, har JUR innført to nye emner i 2024. HF har også utlyst midler til instituttene for å få opprettet flere ph.d.-emner, og planlegger en periodisk emneevaluering for alle emner i 2025. MED fremholder at de som medlem av det nordiske NorDoc-samarbeidet for medisinske fakultet, kan gi kandidatene tilgang til flere relevante kurs, og at de i tillegg bidrar til emner i NorDoc sin database. Flere av instituttene på SV-fakultetet peker på økende press på undervisningsressurser og mangel på finansiering som grunner til at man ikke har klart å avholde flere kurs. Fakultetene har fått gjennomført eller skal få gjennomført en ekstern evaluering av ph.d.-programmet som helhet (se under). Funnene om opplæringsdelen som fremkommer i disse rapportene blir naturlig innarbeidet i videreutviklingen av emner og rammene for opplæringsdelen.

Ph.d.-programevaluering

De syv ph.d.-programmene ved UiB ble opprettet i årene 2018 og 2019. Etter en oppstartsperiode ble det besluttet at alle programmene skulle ha en helhetlig evaluering innen 2025, den første i sitt slag for de fleste fakultet. Programevalueringene skal i hovedsak gjennomføres av en ekstern komité. Fakultetet kan på forhånd gjennomføre en egenevaluering som blant annet skal svare på om programmet oppfyller forutsetningene i Studiekvalitet- og Studietilsynsforskriftene. Ifølge kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning skal programevaluering gjentas hvert sjette år.

MED hadde programevaluering i 2022 og JUR hadde det samme i 2023, og fakultetene har i tiden etterpå arbeidet med oppfølging av funnene i evalueringsrapporten.

HF gjennomførte sin programevaluering i 2024. Den overordnede kvaliteten i ph.d.-programmet fikk gode tilbakemeldinger, og den eksterne komiteen konkluderte med at HF sitt ph.d.-program tilfredsstiller kravene til gjeldende retningslinjer. Organisering og rutiner legger til rette for at kandidatene skal nå programmets læringsmål. Evalueringen avdekket likevel en del utfordringer som vil være styrende for fakultets kvalitetsarbeid i tiden fremover. Dette er stort sett utfordringer som fakultetet er godt kjent med og som det allerede er jobbet med over lengre tid. KMD mottok på nyåret 2024 rapport for sitt ph.d.-program i kunstnerisk utviklingsarbeid. I tråd med anbefalingene har KMD jobbet med revisjon av ph.d.-forskriften i kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) og programbeskrivelse for ph.d.-programmet i KU. Midler er blitt bevilget til et forum for ph.d.-kandidatene. Fakultetet har videre innført tiltak som kan hjelpe søkere i å skrive bedre søknader til ledige stipendiatstillinger innen KU. NT, SV og PSYK forventer alle å motta evalueringsrapport fra de respektive komiteer medio 2025.

Kandidatundersøkelsen 2024

Ph.d.-kandidatundersøkelsen sendes til alle som fullfører en ph.d.-grad ved UiB. Undersøkelsen gir kandidatene mulighet til å vurdere ph.d.-programmet og dets ulike elementer etter fullført grad.

Kandidatundersøkelsen har eksistert siden 2016, men gjennomgikk en større endring i 2023. For mange spørsmål er det derfor vanskelig å sammenligne svarstatistikken fra årene før 2023.

Grunnlaget for denne undersøkelsen er de 203 ph.d.-kandidater som har disputert fra januar og ut november 2024⁹. Det er 39 prosent som har svart på hele undersøkelsen (N: 81) og 6 prosent (N: 12) har svart på deler av den. Alle fakultet er representert blant respondentene. Svarandelen er opp fra et bunnivå i 2023 (31 prosent), men et stykke unna en svarprosent mellom 45 og 50 prosent, som har vært normalen i tidligere år. Med en lav svarandel blir svarene mindre representative for gruppen som helhet.

⁹ Datainnsamlingen er basert på e-postadresser vi får i forbindelse med påmelding til promosjon. Siden januar-promosjonen ikke lenger inviterer de kandidatene som disputerer i desember året før, er det naturlig at datainnsamlingen avsluttes ved utgangen av november.

Generelt gir undersøkelsen et positivt bilde av ph.d.-utdanningen, men det er områder for forbedring. 73 prosent av respondentene oppgir å være fornøyd eller svært fornøyd med ph.d.-utdanningen. Dette er opp fra 65 prosent i 2023. På spørsmål om man vil anbefale andre å ta en ph.d.-utdanning, er det 56 prosent som har svart bekræftende på dette, som er samme resultat som for 2023-undersøkelsen, men noe lavere enn for de foregående årene, da tallene var 73 prosent for 2022 og 64 prosent for 2021.

Kandidatundersøkelsen har mange spørsmål om opplæringsdelen. Et av de spør om kandidaten hadde faglig utbytte av opplæringsdelen. I 2024 svarte 55 prosent at de hadde faglig utbytte i stor eller svært stor grad, mens dette tallet var 51 prosent i 2023. Tallene viser at UiB har litt å gå på når det gjelder graden av fornøydhet med opplæringsdelen, der man stort sett er middels fornøyd med emnene som gis. Likt som tidligere, er respondentene som tok emner ved forskerskoler noe mer fornøyd med emnene enn gjennomsnittlig for hele opplæringsdelen. I underkant av halvparten (48 prosent) har krysset av for at det var emner og opplæring man savnet. De fleste av disse kandidatene savnet emner innen metode.

Av respondentene oppgir 84 prosent å være fornøyd eller svært fornøyd med veiledningen de har fått. Det er 82 prosent som svarer at de har vært del av en forskningsgruppe gjennom ph.d.-utdanningen.

På spørsmål om de fikk tilbud om en årlig medarbeider- eller oppfølgingssamtale, var det 40,2 prosent som svarte at de var uenig eller svært uenig, noe som er en liten nedgang fra 42,6 prosent i 2023. Medarbeidersamtale er noe som skal gjennomføres for alle stipendiater ansatt ved UiB, mens oppfølgingssamtale er noe som skal tilbys kandidater som er eksternt ansatt. Spørsmålet om medarbeider- eller oppfølgingssamtale er ikke ment å måle hvorvidt enhetene har oppfylt kravet om gjennomført medarbeidersamtale for sine stipendiater. Svarene på dette spørsmålet skal gi en pekepinn på oppfølgingen som den samlede gruppen kandidater får fra ledelsen ved enheten de er tilknyttet i ph.d.-utdanningen.

I undersøkelsen ble det spurt om respondentene hadde opplevd konflikt i sin arbeidssituasjon. 27 prosent av respondentene svarte ja på dette spørsmålet. Blant respondentene som har opplevd konflikt, er det vanligst å oppleve konflikt med veileder (68 prosent) eller noen i fagmiljøet (41 prosent). Andelen som svarer at de har opplevd konflikt er tilsvarende for 2023. Andelen som svarer at de opplevde konflikt med veileder er noe høyere enn i 2023, da det gjaldt 63 prosent av de som opplevde konflikt. Den hyppigste grunnen til konflikt var faglig uenighet. 68 prosent svarte at konflikten ble løst, mens de resterende oppgir at den ikke ble løst eller ønsker ikke å svare. Undersøkelsen fanger ikke nødvendigvis opp hva respondentene legger i begrepet «konflikt», og det kan tenkes at dette kan inneha ulike nyanser og alvorlighetsgrader.

Gjennomsnittlig vurderer respondentene at de på følgende syv områder har oppnådd størst grad av kunnskaper, ferdigheter og kompetanse: metode, kritisk/analytisk tenkning, problemløsning, kommunikasjon, evnen til å jobbe selvstendig, fagkunnskap og akademisk skriving. Områder som ikke får så høy score, er innen kreativitet, ledelse og vitenskapsteori. De områder som rangeres høyt og de som rangeres lavt av kandidatene, er omtrent identisk med undersøkelsene i 2023.

I undersøkelsen har 74 prosent av respondentene planer for videre karriere i UH-sektoren, i instituttsektoren eller på universitetssykehus. Dette er en oppgang på rundt 10 prosentpoeng fra 2023-undersøkelsen. Spesielt er det flere som krysset av for planer om å jobbe i UH-sektoren etter

endte ph.d.-grad. Av kandidatene som ikke planlegger en karriere innen akademisk (UH- eller instituttsektoren) oppgis usikre arbeidsforhold, lønnsbetingelser og publiserings- og finansieringspress som grunner til at en stilling innen disse sektorene er mindre attraktive.

Fakultetene fikk i mai 2025 tilsendt en rapport som viser svarfordeling for alle spørsmål i undersøkelsen. Fem av fakultetene fikk tilsendt rapporter for sine fakultet. For to av fakultetene (JUR og KMD) var det færre enn ti som hadde oppnådd ph.d.-graden i undersøkelsesperioden. Vi har ikke laget rapporter for disse fakultetene, grunnet risikoen for å kunne identifisere enkeltpersoner. Hvert tredje år lages det en samlerapport med et større datagrunnlag, noe som gir mulighet til å vise svarfordeling for alle fakultet.

Dialogmøter

Dialogmøter for ph.d.-utdanning mellom fakultetene og sentralnivået blir avholdt annethvert år. Møtene med fakultetene høsten 2024 tok utgangspunkt i ph.d.-utdanningsmeldingen for 2023, samt tall og utviklingstrekk for 2024. Flere av fakultetene tok opp utfordringer knyttet til rekruttering av nye ph.d.-kandidater. I mange fag er arbeidsmarkedet utenfor akademisk svært godt, og man har problemer med å få ansatt stipendiater. Det kan fort ende opp med at man må lyse ut stipendiatstillinger i flere runder. Noen fakultet har tidligere finansiert stipendiatstillinger som har vært utenfor rammen av fakultetets stillingsmåltall. Grunnet dårligere økonomi er dette et tiltak det nå i stor grad er slutt på.

Under et av møtene ble det fremhevet at korona-pandemien så sent som i 2022 hadde store konsekvenser for forskningen, noe som sannsynligvis vil virke inn på gjennomføringen i et par år til. 2023-kullet er nok det første som ikke kjenner noe på virkningene av pandemien.

Et av fakultetene forteller at de har jobbet hardt for å få ned tilfellene av mindre omarbeiding, og at det ofte handler om svakheter i kappen. De har derfor satt inn en ekstra innsats i innføringskurset om at kappen skal bringe ny kunnskap om sammenhengen mellom arbeidene og ikke bare oppsummere artiklene hver for seg. Dette er et poeng som også blir understreket i veilederkursene.

Dialogmøtene opplevdes som nyttige, og fakultetene fikk anledning til å be universitetsledelsen og FIA om saker som skal følges opp. Man ble bedt om å se på om det kan gjøres en tydeligere grenseoppgang mellom underkjenning, mindre omarbeiding og merknader som kan bli gitt på disputas. Videre ble det fremhevet at fakultetene har måttet iverksette flere nye kvalitetssikringselementer de siste par årene. FIA bør vurdere om man sammen med fakultetene kan lage noen flere detaljerte retningslinjer, *best-practice*-eksempler og maler som er tilpasset ph.d.-utdanningen.

Veilederopplæring

Veilederopplæring er ikke en del av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ved UiB. Tiltaket har like fullt vært aktuelt i den norske UH-sektoren og ved UiB de senere år. Basert på kandidatundersøkelsen for de som disputerte i 2024, oppgir 84 prosent å være fornøyd eller svært fornøyd med veiledningen de har fått. Alt kan selvsagt forbedres, og det er i denne erkjennelsen at fakultet,

institutt og forskerskoler har etablert konkrete kurs med opplæring i gjeldende regelverk til forum for veiledere der man kan utveksle erfaringer. De aller fleste fakultet rapporterer om at de har veiledersamlinger på fakultetsnivå med fast frekvens. KMD rapporterer om at deres opplæring er obligatorisk. Det skjer også mye kompetanseheving for veiledere i grunnenhetene og forskerskolene.

Utvidet ph.d.-koordinatorforum

Det er opprettet et utvidet ph.d.-koordinatorforum for alle som arbeider administrativt med ph.d.-utdanningen på institutt og fakultet. Forumet arrangeres av Forsknings- og innovasjonsavdelingen. I 2024 ble det avholdt et møte om plagiatskontroll, bruk og kontroll av KI-generert materiale, samt gjenbruk av materiale fra opplæringsdelen inn i avhandlingen eller ph.d.-resultatet. Til møtet var det invitert innledere fra Senter for vitenskapsteori, Studieavdelingen og Sekretariat for universitetsledelsen. Med en lav terskel for å stille spørsmål, er det grunn til å tro at de fleste møtedeltakerne fikk et godt utbytte av å delta. Fra FIA sin side fikk man gode innspill til arbeidet med endring av doktorgradsforskriftene.

Endring av doktorgradsforskriftene

Det ble i 2024 og 2025 gjennomført en intern revisjon av de tre doktorgradsforskriftene ved UiB. Endringene hadde sin bakgrunn i ny UH-lov som trådte i kraft 1. august 2024, som i stor grad dreier seg om endringer i reglene knyttet til reaksjonsformer ved fusk. De øvrige endringene var en følge av erfaringer man gjør seg gjennom bruk av forskriftene over tid. Mest fremtredende er endringen som gjelder gjenbruk, der det blir fremholdt at deler av arbeid fra en besvarelse i opplæringsdelen kan gjenbrukes i avhandlingen. Videre ble muligheten for å avslå søknader av eksportkontrollhensyn gjort mer tydelig. Det ble også vedtatt regler som forenkler hvordan mindre viktige endringer i forskriften kan vedtas, samt innført en forenkling av underskriftsrutiner knyttet til opptak. Endringene som ble vedtatt av universitetsstyret 13. februar 2025, gir gode vilkår for å sikre kvaliteten i ph.d.-utdanningen og for dr.philos.-ordningen.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: 19/25		Arkivsaknr.:

Forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet: prosess 2025

Bakgrunn

I UiBs strategi for 2023-2030 er det en ambisjon at UiB skal utvikle gode forskningsinfrastrukturer og styrke samarbeidet om infrastruktur nasjonalt og internasjonalt. Universitetsstyret fikk i møte februar 2024 ([sak 9/24](#)) presentert status for arbeidet med forskningsinfrastruktur på UiB, som inkluderte fakultetenes arbeid med veikart. Forskningsutvalget har jevnlig blitt orientert om UiBs arbeid med forskningsinfrastruktur.

Forskningsrådets finansieringsordning er nest etter UiBs grunnfinansiering den viktigste finansieringskilden til større og felles infrastruktur på UiB, og Forskningsrådet lyser nå ut [inntil 1.4 milliarder kroner til nasjonal forskningsinfrastruktur](#) med søknadsfrist 12. november 2025.

I denne saken presenteres en oversikt over prosessen nasjonalt og på UiB med å utvikle konkurransedyktige søknader til Forskningsrådets utlysning.

Forskningsrådets utlysning 2023 og utviklingen av veikart

UiB forvalter store og avanserte forskningsinfrastrukturer som dekker de fleste fagområder, og deltar som partner i en rekke nasjonale og internasjonale forskningsinfrastrukturer. Dette et viktig bidrag for å utvikle internasjonalt ledende miljøer i bredden av universitetets fag.

Behovet for langsiktige investeringer i forskningsinfrastruktur er stort, og UiB styret har vedtatt ([sak 34/23](#)) at det skulle utarbeides fakultetsvise veikart for forskningsinfrastruktur som underlag for prioriteringer på alle nivå. Fakultetene, ITA og UB utarbeidet deretter egne veikart som styret fikk presentert samlet i møte februar 2024 ([sak 9/24](#)).

Styresaken beskriver en prosess der veikartene oppgraderes jevnlig og vil være et viktig verktøy i prioriteringer i UiBs budsjettprosess. Det anbefales videre at oppgraderingen av fakultetene sine veikart starter så snart som mulig og at Forskningsutvalget får de oppdaterte veikartene presentert i god tid før neste søknadsfrist i Forskningsrådet. Veikartene må inkludere en beskrivelse av deltakelse i nasjonal og europeiske infrastrukturer. **Fakultetene bes derfor om å orientere Forskningsutvalget om status på oppdatering av egne veikart i møtet 20. august.**

I 2023 mottok Forskningsrådet 161 søknader. UiB var koordinator i 19 søknader som ble sendt inkludert 6 forprosjektsøknader. Oppgradering av eksisterende nasjonale forskningsinfrastrukturer utgjorde hoveddelen av søknadene.

25. september 2024 vedtok Porteføljestyret for forskningssystemet å bevilge 1,3 milliarder til 20 hovedprosjekter og 8 forprosjekter. Tildelingen ble tidens beste gjennomslag for UiB som leder 5 av hovedprosjektene og et av forprosjektene, i tillegg var UiB partner i flere prosjekter

Forskningsrådets utlysning 2025 og oppdatering av nasjonalt veikart

Forskningsrådet publiserte en foreløpig utlysning 7. april 2025, og denne ble oppdatert som endelig utlysning 3. juli. Utlysningen har vært forventet og kommunisert på UiB en god stund for Forskningsrådets publisering. Informasjonen er gjort blant annet gjennom BOA-kanaler, på UiBs forskningsinfrastrukturdag 7. februar og i brev til fakultetene.

Den største endringen fra 2023 er at utlysningen deles inn i to grupper forskningsinfrastrukturer:

- **Gruppe 1** er navngitte forskningsinfrastrukturer med en særlig strategisk betydning for Norge:
 - internasjonale forskningsinfrastrukturer Norge har et særskilt ansvar for
 - forskningsinfrastrukturer med særskilt betydning for en større bredde av forskningsmiljøer
- **Gruppe 2** er åpen for alle andre forskningsinfrastrukturer

Det blir ikke utlysning for nye forprosjekter eller en egen skissefrist i 2025.

2023 var det en stor nasjonal prosess med å utvikle et [nytt nasjonalt veikart for forskningsinfrastruktur](#). I forbindelse med årets utlysning valgte derfor Forskningsrådet å kun gjennomføre en oppdatering av veikartets del 2 som er den strategiske delen av veikartet. Denne prosessen ble gjennomført med korte frister i mai og juni. UiB deltok aktivt i alle de syv digitale innspillmøtene og leverte skriftlige innspill på alle de syv tematiske områdene. UiB spilte også inn på Forskningsrådets utkast til «gruppe 1 - navngitte forskningsinfrastrukturer med en særlig strategisk betydning for Norge». Den endelige listen ble publisert i oppdateringen av utlysningen 3. juli (vedlegg 2). Endelig veikart blir vedtatt av Porteføljestyret for forskningssystemet i september.

På UiB koordineres utlysningen av Forsknings- og innovasjonsavdelingen som tidligere. I hovedsak dreier dette seg om fem hovedaktiviteter.

1. Workshop for søkerne med fokus på å komme i gang med å beskrive nasjonal strategisk viktighet av forskningsinfrastrukturen og impact delen av søknaden. Gjennomført 16 juni.
2. Lesedager der søkerne får tilgang til å lese UiB søknader som fikk finansiering i 2025. Dette er nytt i år.
3. Workshop med fokus på budsjett og implementeringsdelen av søknaden. Planlagt 3. september.
4. Budsjettering og forankring av institusjonelle forpliktelser for etablering/ oppgradering av forskningsinfrastrukturen. Høsten.
5. Tilbakemelding på utkast. Oktober etter avtale.

Oppdatert informasjon om søknadsprosessen er tilgjengelig på UiBs ansattssider for eksterntfinansiering <https://www.uib.no/boa/>

Universitetsledelsen har vedtatt utlysning skal inkluderes i ordningen for sentrale stimuleringsmidler og har tildelt 150.000 NOK for hvert initiativ som UiB koordinerer. Til fristen 1. mai hadde fakultetene sendt en oversikt over sine koordinatorinitiativ som grunnlag for å tildele stimuleringsmidler og 10 søknadsinitiativ ble tildelt midler basert på dette (se vedlegg - tabell 1).

Arbeidet med å få oversikt over og prioritere partnersøknadene er også godt i gang. Det pågår også et arbeid mellom BOTT universitetene for å forsøke å samordne prioriteringsarbeidet både på fakultet og institusjonelt nivå. Fakultetene har egne frister, men det anbefales at 1. september kan være en naturlig frist for å bidra til en god samordning i BOTT. I møtet legges det opp til en muntlig orientering fra Viserektor og fakultetene om status for dette arbeidet.

Oppsummering

I denne saken presenteres prosessen på UiB knyttet til Forskningsrådets utlysning for finansiering av nasjonal forskningsinfrastruktur i 2025. Fakultetene bes om å orientere Forskningsutvalget om status på oppdatering av egne veikart i møtet

Saken legges frem for Forskningsutvalget til orientering og diskusjon om prioriteringer og ambisjoner for forskningsinfrastruktur.

Vedlegg:**Tabell 1 – Oversikt over aktuelle søknader koordinert av UiB til INFRASTRUKTUR 2025 (alfabetisk)**

Tittel	Institutt/FAK	BOTT	Partnere
CryoNOR - Norwegian Cryo-EM Infrastructure	BIOMED/ MED	ja	UiT, UiO
EarthArchive	GEO&BIO/ NT	ja	UiT/NGU/NORCE
Elixir5	II/ NT	ja	Veterinærinstitutt, UiO, UiT, NMBU, NTNU, FHI
EMBRC-NO fase II	BIO/ NT	ja	UiT, UiO, NTNU, NIVA, HI, NOFIMA
Nano4S - National Platform for NanoSafty	IKO/ MED	nei	SINTEF, NILU, STAMI, NMBU
NorARTnet – Norwegian Artistic Real-Time Network (tidligere ARIIS)	KMD	ja	UiO, UiT, UiA, NMH, KHIØ, SIKT
NorGliders Norwegian National Facility for Ocean Gliders	GFI/NT	ja	UiT, HI, NORCE, NPI, MET, UNIS
NORISS - Norwegian Infrastructure for safety and security	IFT/ NT	nei	
NorLHC-III (CERN)	IFT/ NT	ja	UiO
SAMLA 2	AHKR/ HF	ja	UiO, UiT, SNF, ISOF

Tabell 2: Gruppe 1 - navngitte forskningsinfrastrukturer med en særlig strategisk betydning for Norge

Følgende forskningsinfrastrukturer er vurdert til å ha en særlig strategisk betydning for å følge opp norske forskningsprioriteringer og/eller forpliktende deltakelser i internasjonalt infrastruktursamarbeid:

- ACTRIS Norway – The Aerosol, Clouds and Trace Gases Research Infrastructure
- Biobank Norway
- ECCSEL ERIC - The European Research Infrastructure for CO2 capture, utilisation, transport and storage
- EISCAT AB - EISCAT 3D Next Generation Geospace Radar in the European Arctic
- ELIXIR - European Research Infrastructure for Life Science Data
- ICOS ERIC – Integrated Carbon Observation System
- NcNeutron - The Norwegian Center for Neutron Research
- Nordic WLCG Tier-1

- NorFab - The Norwegian Infrastructure for Micro- and Nanofabrication
- NorLHC - Enabling LHC Physics at Extreme Collision Rates
- Sigma2 – NRIS - Nasjonal tilbyder av tungregning og lagring
- SIOS InfraNor - Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System
- SNBL - Swiss Norwegian Beamlines at ESRF

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: 20/25		Arkivsaknr.:

Sentre for fremragende forskning (SFF) – status ved UiB

Bakgrunn

Forskningsrådets ordning med Sentre for Fremragende Forskning (SFF) ble etablert i 2002 som et virkemiddel for å heve kvaliteten for norsk forskning. Ved UiB har senterordningen vært et viktig tilskudd for å styrke forskningskvalitet, og har bidratt til å skape sterke, varige og internasjonale forskningsmiljøer i bredden av fagdisiplinene ved fakultetene. Gjennomslag i SFF-utlysninger er særlig prioritert i UiBs strategi.

Forskningsrådet lyser nå ut midler til oppstart av nye sentre (SFF-VI). SFF-ene finansieres i inntil ti år (seks + fire år). Utlysningen følger en to-trinns søknadsbehandling, der trinn I er åpen for alle søkere, mens trinn II er en lukket utlysning der kun de søkerne som blir valgt ut i trinn I, kan søke. Støttegrensen fra Forskningsrådet er 80-160 millioner per senter. Forskningsrådet stiller ikke krav om egenfinansiering, men sentrenes mål og kompleksitet vil normalt kreve et vesentlig høyere nivå på finansieringen enn bidraget fra Forskningsrådet. Det er krav om 40% kvinneandel av senterlederne dersom det sendes mer enn fire søknader per institusjon. Ved UiB er dette kravet innfridd.

Forskningsrådet har utarbeidet en foreløpig tidslinje:

- 12. november 2025: søknadsfrist trinn 1
- Vår 2026: Forventet svar på søknadene trinn I og eventuell invitasjon til å søke trinn II
- September 2026: Søknadsfrist trinn II
- Høst 2027: Annonsering av nye sentre
- Januar 2028: Tidligst tillatte prosjektstart
- August 2028: Seneste tillatte prosjektstart

Prosess ved UiB

SFF-søknadsprosessen ved UiB blir fulgt opp i dekangruppen. Hensikten er å løfte felles problemstillinger knyttet til oppfølging og fremdrift, og vurdere potensiale for tverrfaglige synergier på tvers av initiativene. Ved fakultetene følges initiativene tett. Noen av fakultetene har også utviklet egne retningslinjer for oppfølging, og har gitt garantier for egenandeler til senteret.

Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) har ansvaret for å koordinere den institusjonelle prosessen, i nært samarbeid med fakultetene og det fagnære støtteapparatet lokalt og sentralt. Hvert initiativ følges opp av en søknadsrådgiver fra Forsknings- og innovasjonsavdelingen. Sammen med lokalt støtteapparat bidrar FIA i utformingen av søknadene, og sentrene får også bistand til budsjett, avklaringer knyttet til HR, kommunikasjonsstøtte mm fra sentralt BOA-team og lokalt.

Per august 2025 er det 35 ulike initiativ som planlegger å koordinere en SFF-søknad innen søknadsfristen i november. Flere av initiativene samarbeider på tvers av fakultet og institutt. Til sammenligning ble det sendt 25 søknader fra UiB til den forrige SFF-utlysningen i 2020 (SFF-V).

Antall koordinerte SFF initiativ/fakultet - august 2025:

HF	3
MED	12
NT	12
PSYK	2
SV	5
UM	1
Totalt	35

Støtte fra UiB

Hvert initiativ har fått 150 000 i sentrale stimuleringsmidler til bruk mot søknadsfristen trinn I i november. Disse er gitt uten føringer og brukes til tiltak som konsortiemøter, workshops, konsulenthjelp mm. Alle initiativene fikk høsten-24 og våren-25 tilbud om en SWOT-analyse fra FIA, og 56% av initiativene har benyttet seg av dette. SWOT-analysene viste at det er stor bredde og dybde i forskningsambisjonene. Initiativene har hatt ulik modenhetsgrad, og initiativene har fått anbefalinger om å tydeliggjøre den banebrytende forskningen, forskningsspørsmålene, state-of-the-art og metodologiske tilnærminger, samt synliggjøre planer for hvordan forskningen skal organiseres og implementeres.

Initiativene er nå inne i en mer intensiv skrivefase, og det administrative støtteapparatet vil være tett koblet på i fasen fram mot søknadsfristen. Et nytt tilbud i denne søknadsprosessen er at alle initiativene, i løpet av september, vil få tilbud om en grundig MOCK-evaluering i regi av FIA.

Saken legges fram til orientering i FU.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: 21/25		Arkivsaknr.:

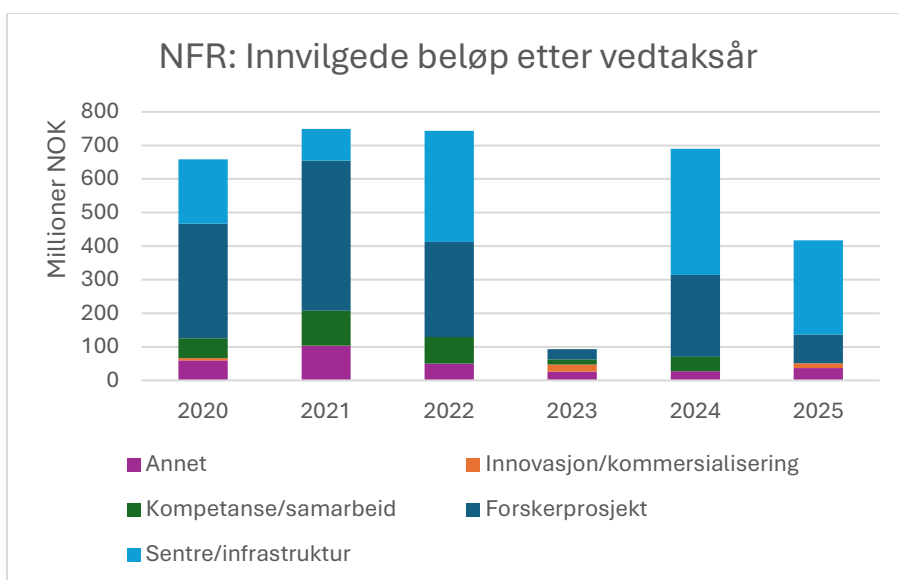
Ekstern finansiering. Søknader og resultater første halvår 2025

Bakgrunn

Forskningsutvalget får jevnlig oversikter over status for eksternt finansiert virksomhet, jamfør utvalgets mandat.

Tildelinger fra Forskningsrådet

I løpet av første halvår har UiB fått finansiering som koordinator i 23 prosjektforslag, til en verdi av kr 417 millioner kroner. Midlene er fordelt på to forskningssentre, åtte FRIPRO forskerprosjekt, to nasjonale forskerskoler, en internasjonal utlysning og 10 mindre bevilgninger. De senere år har finansiering til sentre og infrastruktur økt, mens bevilgninger til forskerprosjekt har blitt redusert.

Sentre

200 millioner kroner av bevilgningene til UiB går til AI Centre for the Empowerment of Human Learning ved det psykologiske fakultet, den største enkeltbevilgningen til UiB noensinne. KI-sentrene er samarbeidsprosjekt der deler av midlene blir fordelt på partnere. UiBs KI-senter har fem akademiske partnere ved norske universitet og høyskoler, i tillegg til en rekke partnere fra næringsliv og offentlig sektor, samt internasjonale akademiske partnere. Senteret er omtalt på [UiBs nettsider](#). I tillegg er UiB selv partner i to KI-sentre ved UiO. I tillegg til UiB og UiO ble NTNU tildelt midler til to sentre, og SIMULA fikk ett.

I februar ble HF-fakultetet tildelt 80 millioner til ett av to nasjonale sentre for norsk fagspråk, også dette med en rekke partnere i og utenfor akademien. Senteret har til formål å utvikle og styrke norsk som fag- og arbeidsspråk i forskning, høyere utdanning og arbeidsliv, se omtale på [UiBs nettsider](#).

Nasjonale forskerskoler

UiB deltok med seks søknader til utlysningen for nasjonale forskerskoler for arbeidslivsrelevans høsten 2024, og fikk i mars finansiering for to prosjekt med varighet på åtte år – et ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) og et ved geofysisk institutt (GFI).

IGS Norwegian Research School in Global Health for Sustainable Futures

GFI The Norwegian Research School for Climate-Informed Innovation and Decision-Making

I alt ble fem andre søknader finansiert: to ved UiO, to ved UiT og et ved Oslomet.

FRIPRO-tildelinger

Forskningsrådet har gjennomført tre runder med tildelinger til FRIPRO så langt i 2025. UiB har oppnådd finansiering for åtte prosjekt. Dette er fire flere enn første halvår 2024, men da ble det bare gjennomført en tildelingsrunde. Seks av prosjektene går til utlysningen for erfarne forskere, et til tidlig karriere-prosjekt og et til mobilitetsprosjekt. Fire av stipendene har gått til Fakultet for naturvitenskap og teknologi (Institutt for fysikk og teknologi, matematisk institutt og Kjemisk institutt) og fire har gått til Det medisinske fakultet (Klinisk institutt 1 og Klinisk institutt 2). I alt har 35 av UiBs FRIPRO-søknader blitt vurdert i 2025. Med 27 avslag er suksessraten så langt i 2025 på 22 prosent.

Tabell 1 Tilslag FRIPRO ved UiB, 2024 og første halvår 2025

	2024	2025
HF	2	
MED	3	4
NT	9	4
Totalsum	14	8

Nasjonalt er det UiO som har hatt størst gjennomslag, med 19 finansierte prosjekt, mens NTNU har oppnådd ti. Forskjellen i uttelling er særlig stor innen utlysningen for forskere i tidlig karriere.

Tabell 2 Tilslag i FRIPRO nasjonalt første halvår 2025

	Erfarne	Tidlig karriere	Mobilitet	Totalsum
UiO	11	8		19
NTNU	4	4	2	10
UiB	6	1	1	8
UiT	1	2		2
Andre (8 inst)	5	9	0	14
Totalt	27	24	3	54

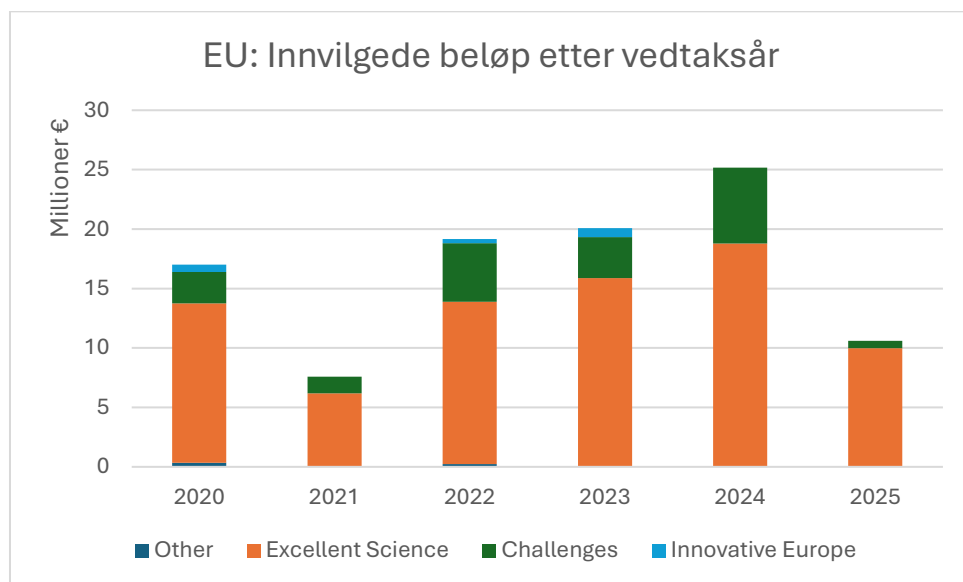
Tildelinger i tematiske utlysninger 2025 Det totale søknadsbeløpet har økt med over 55 millioner kroner. Økningen skyldes to store, tverrfaglige forskerprosjektsøknader innen klima og naturrisiko i 2025, samt økningen i antall KSP-søknader, som har høyere støttebeløp enn forskerprosjekt.

Per 1. juli er det kun offentliggjort resultater for enkelte tema innen Kompetanse- og samarbeidsprosjekt, og ingen innenfor tematiske forskerprosjekt. Følgende tema har publisert resultater av søknadsrundene:

- CO2-håndtering
- Energiomstilling og virkninger for samfunn, klima og natur
- Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for utsatte befolkningsgrupper
- Forskning på miljøvennlig energi
- Petroleumsforskning

UiB har kun søkt på en av disse utlysningene, men har ikke oppnådd finansiering. Av de publiserte resultatene per juni har SINTEF fått støtte for 18 prosjekt, NORCE har fått seks, UiO fire og NTNU to.

Tildelinger fra EUs rammeprogram

I perioden januar-juni 2025 har UiB fått finansiering for 17 prosjektforslag til en verdi av €10,4 millioner.

To forskere tilknyttet institutt for informatikk (II) og Institutt for fysikk og teknologi (IFT) fikk i juni tilslag på ERC advanced grants (AdG), se omtale på [UiBs nettsider](#):

II	Fedor Fomin	NewPC - New Horizons of Parameterized Complexity
IFT	Martino Marisaldi	ENLIGHTEN - ExploriNg Lightning Initiation and Gamma-ray High-energy emission in Thunderstorm ENvironments

De to prosjektene mottar bevilgninger på til sammen rundt 60 millioner kroner. UiB har bare oppnådd ett annet AdG-prosjekt de siste fem årene. UiO fikk i samme utlysning finansiering for tre prosjekt, mens ingen andre institusjoner nådde opp i denne runden. To forskere ved UiB har fått partnerstatus i eksterne ERC-prosjekter: et synergy grant koordinert av UiT, og et konsolidator grant ved Vrije universiteit Amsterdam.

Fem av åtte søknader til Synergy grants gikk videre til runde to i evalueringsprosessen våren 2025, men fikk ikke finansiering. Det ble heller ikke innvilget midler i søknader til Starting grants.

Sju MSCA personlige postdoktorstipend ble tildelt i februar og mars: fire til HF (Institutt for fremmedspråk), to til NT-fakultetet (Geofysisk institutt og Institutt for biovitenskap) og ett til SV (Institutt for informasjons- og mediavitenskap). I mars 2025 fikk UiB tilslag på to MSCA doktorgrads-nettverk: ett til Klinisk institutt 2 (K2) og ett til Institutt for fysikk og teknologi (IFT). UiB er koordinator på ett av prosjektene. Til sammen deltok UiB i 15 søknader i denne utlysningen.

K2	Digital Endocrinology Training Network to combat adrenal diseases	UiB
IFT	Gamma Radiation from the Atmosphere for Investigation and Learning	DTU

Av de øvrige søknadene som fikk finansiering, var to til pilar II (helse og klima), og et til WIDERA (kapasitetsbygging).

Søknadsaktivitet - Forskningsrådet

FRIPRO

I perioden januar – juni har UiB sendt 30 søknader til FRIPRO-utlysningene. Dette er fem flere enn i samme periode i 2024. Det er sendt 11 søknader til utlysningen for tidlig karriere, 12 til utlysningen for erfarne forskere, to til mobilitetsstipend og en til toppforskermidler. SV og psykologisk fakultet står for hele økningen ved UiB, ellers er aktiviteten på nivå med 2024.

Tabell 3 FRIPRO-søknader UiB 2024 og første halvår 2025

	2024	2025
HF	5	5
MED	6	5
NT	14	13
PSYK		1
SV		6
Totalsum	25	30

Søknad til FRIPRO er fremdeles lav i forhold til tidligere år. I perioden 2020-2022 sendte UiB i gjennomsnitt 225 søknader årlig. I perioden januar-juni økte likevel den nasjonale søknaden til FRIPRO med 20 prosent i forhold til samme periode 2024. NTNU hadde over 30 prosent økning, mens UiT har økt med nærmere 50 prosent. Med fem flere søknader gir UiB en økning på 20 prosent, som er likt det nasjonale gjennomsnittet. Forskningsrådet justerte i juni ned karantenegrensene for FRIPRO-søknader, noe som kan bidra til å øke søknadsomfang framover.

Tabell 4 Søknad FRIPRO nasjonalt første halvår 2024-2025

	2024	2025	Endring
UIO	63	74	17 %
NTNU	35	46	31 %
UIB	25	30	20 %
UIT	20	28	40 %
Andre	117	135	15 %
Nasjonalt	260	313	20 %

Forskningsrådet åpnet i mai for søknad til tre nye utlysninger: Radikale forskningsideer i tidlig karriere (toårige stipend for tidlig-karriere-forskere), midler til utvikling av toppforskningsmiljø og midler til ERC consolidator- og starting grant-søkere som har fått topp score men ikke finansiering. Et miljø ved UiB har søkt midler til toppforskere, mens ingen foreløpig har søkt på ordningen for radikale forskningsideer. UiB hadde ikke kvalifiserte søkere til ERC-ordningen.

Tabell 5 Fripro søknadstyper første halvår 2025

	UIO	NTNU	UIB	UIT	Andre	Totalsum
Forskerprosjekt for erfarne forskere	28	30	15	12	62	147
Forskerprosjekt for tidlig karriere	40	11	11	13	60	135
Treårig Forskerprosjekt med internasjonal mobilitet	1	1	3	3	2	10
Radikale forskningsidéer i tidlig karriere	3	2			4	9
Toppforskere - Forskerprosjekt for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer		1	1		0	2
Finansiering av kvalifiserte ERC-søknader - søknad etter invitasjon	2	1			6	9
Totalt	74	46	30	28	134	312

Sentre for forskningsdrevet innovasjon

UiB fremmet fem søknader til utlysningen av sentre for forskningsdrevet innovasjon høsten 2025, og tre gikk videre til runde to i søknadsprosessen, med frist 4. juni. UiB konkurrerer mot ni søknader fra NTNU, åtte fra SINTEF og ti fra andre institusjoner med færre enn tre søknader. Vedtak i søknadsrunden ventes før november 2025.

Koordinatorsøknader i tematiske utlysninger

I mars gjennomførte Forskningsrådet hovedutlysningene for tematiske forskerprosjekter og kompetanse- og samarbeids-prosjekter med partnere i næringsliv og offentlig sektor (KSP). UiB fremmet 56 søknader som koordinator i disse utlysningene, én mer enn ved tilsvarende utlysninger i 2024. Det er fremmet ni færre søknader til forskerprosjekter og ti flere søknader til KSP-prosjekter, enn i 2024.

Tabell 6 Koordinatorsøknader, tematiske utlysninger første halvår 2024-2025. Beløp i millioner NOK.

	Forskerprosjekt				Kompetanse- og samarbeidsprosjekt				Totalt			
	2024		2025		2024		2025		2024		2025	
	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp	Søknader	Beløp
HF		0	4	46		0	4	31		0	8	77
JUSS	4	43	4	48		0	1	8	4	43	5	56
KMD		0		0		0	1	12		0	1	12
MED	9	107	3	34	1	12	6	75	10	119	9	109
NT	23	266	18	241	6	75	1	13	29	329	19	253
PSYK	2	24	3	34	1	12	5	70	3	36	8	104
SV	6	62	3	34	2	24	2	24	8	86	5	58
UM		0		0	1	12	1	13	1	12	1	13
Totalt	44	490	35	437	11	135	21	245	55	625	56	681

Antallet søknader har økt ved Det humanistiske fakultet og Det psykologiske fakultet, mens Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har hatt den største nedgangen i antall søknader. UiBs

suksessrate i tematiske forskerprosjekter og KSP-prosjekter var i 2024 henholdsvis 20 prosent og 36 prosent.

Som nevnt foran er de første rundene med tildelinger gjennomført, uten tilslag for UiBs søknader.

Nasjonalt er det en vekst på 27 prosent i søknad til tematiske forskerprosjekt og KSP. Blant universitetene er det sterkest vekst ved UiT (165 prosent), Oslomet (88 prosent), NMBU (39 prosent) og UiO (40 prosent), og lavest vekst ved UiB (0) og UiS (-22 prosent). Større konkurranse kan medføre risiko for at UiBs suksessrate i søknadene ikke vil bli på samme nivå som i 2024.

Resultater i søknadsrundene publiseres etter vedtaksmøter i relevante porteføljestyrever. Ifølge utlysningstekstene skal de resterende vedtaksmøtene holdes i uke 37-39 (september).

Tabell 7 Søknader tematiske forskerprosjekt/KSP første halvår 2024-2025 nasjonalt

	2024			2025		
	Forskerprosjekt	KSP	Totalt	Forskerprosjekt	KSP	Totalt
NTNU	47	47	94	66	54	120
SINTEF	23	96	119	27	89	116
UIO	54	18	72	66	32	98
NORCE	26	31	57	25	38	63
NMBU	8	36	44	35	26	61
OSLOMET	20	16	36	34	26	60
UIB	45	11	55	35	21	56
UIT	12	8	20	35	18	53
NIBIO	2	32	34	12	29	41
UIS	13	15	28	20	15	35
Andre						
Totalt	482	486	968	614	593	1207

Tematiske utlysninger - partnersøknader

I tillegg til koordinatorsøknadene, deltar UiB som partner i 60 søknader i disse utlysningene. Totalt søker prosjektene UiB deltar i om nærmere 160 millioner kroner mer enn i 2024, også her spesielt på grunn av store forskerprosjekt og økning i søknad til KSP. Disse tallene kan ikke brytes ned på deltakende fakultet ved UiB, men alle fagområder har vekst fra 2024, bortsett fra matematikk og naturvitenskap.

Det mest hyppige samarbeidet i disse prosjektene er med NORCE (ti prosjekter) og Havforskningsinstituttet (seks prosjekter). Av utlysningene som er publisert per 27. juni deltar UiB i ett finansiert prosjekt.

Senterutlysninger og forskningsinfrastruktur – pågående søknadsprosesser

Følgende utlysninger er offentliggjort med frist andre halvår 2025:

- Midler til forskningsinfrastruktur, 12. november
- Sentre for framragende forskning (SFF), 12. november
- Senter for bærekraftig areal- og naturbruk, 12. november
- Senter for kvanteteknologisk forskning, 24. september

Forskningsutvalget blir forelagt egne saker om SFF og forskningsinfrastruktur. Til utlysningen for bærekraftig areal- og naturbruk planlegger ett miljø fra UiB å søke.

Søknader.til.EUs.rammeprogram

I alt er det sendt 31 søknader til programmene i Horisont Europa i perioden januar-juni. 17 av søknadene gikk til programmene innen pilaren for framragende vitenskap, av disse er 12 til ERC consolidator grants, to ERC Proof of Concept og tre søknader til MSCA staff exchange, Det er fremmet seks søknader til pilar II samarbeidsprosjekt og fem til innovasjonsprosjekt (EIC pathfinder).

På samme tidspunkt i 2024 deltok UiB i 41 søknader. Av disse var 31 til programmer innen pilar II, så antallet søknader innen slike samarbeidsprosjekt er betydelig redusert. Omfang av søknader varierer med relevante utlysninger, og så langt i 2025 ser det ut til å ha vært færre slike muligheter.

Tabell 7 EU-søknader januar-juni. CL1=Pilar 2 helse, CL5=Pilar 2, klima/energi, MISS-CIT: Mission Smart Cities, MSCA SE: staff exchange, CREA-CULT: Creative Europe

	ERC	MSCA SE	CL1	CL5	MISS-CIT	EIC pathfinder	CREA-CULT	WIDERA	Total
HF	3								3
MED			4			4		1	9
NT	7	3				1	1		12
PSYK				1	1				2
SV	4								4
UB							1		1
Total	14	3	4	1	1	5	2	1	31

UiB har i alt 20 EU-søknader til vurdering. I utlysningen av ERC Synergy grants deltok UiB med åtte søknader, her gikk fem videre til runde to (av tre), men ingen oppnådde finansiering. Fire av 19 søknader til ERC starting grants med søknadsfrist oktober 2024 gikk videre til runde to, her ventes resultatene i løpet av sommeren.

Så langt i rammeprogrammet har UiB sendt over 500 søknader og fått tilslag på 106. Rundt 400 av søknadene er registrert i EUs datavarehus og inngår i kunnskapsdepartementets tellinger som ble offentliggjort 13. mai. På telletidspunktet hadde UiB oppnådd prosjekt for € 58 millioner i Horisont Europa, mot 129 ved UiO og 139 ved NTNU.

Saken legges fram for forskningsutvalget til orientering

Uvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 20.08.2025
FU-sak: 22/25		Arkivsaknr.:

Forskningsetisk dag 2025

Bakgrunn

Redelighetsutvalget ved UiB skal bidra til fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen. Som ledd i arbeidet med å styrke forebyggende etikkarbeid vedtok Universitetsstyret i 2023 en [kompetanseplan](#) for opplæring i forskningsetikk. Forskningsutvalget (FU) har, i samarbeid med Redelighetsutvalget, ansvar for «institusjonsovergripende arrangement hvor forskningsetikk settes på dagsorden» ([FU-sak 12/23](#)).

I tråd med dette vedtok Redelighetsutvalget i 2023 å etablere en årlig konferanse ved Universitetet i Bergen med forskningsetikk som hovedtema, under navnet *Forskningsetisk dag*. Første arrangementet ble gjennomført i 2024 med temaet: *Publisering og medforfatterskap*. Evalueringen i etterkant var svært positiv, særlig med tanke på tematisk relevans og kvaliteten på paneldiskusjonene.

Forskningsetisk dag 2025 arrangeres den 3. oktober 2025 i Storsalen ved UiB, med temaet: [Research Ethics After AI](#). Konferansen vil i år holdes på engelsk og være åpen for alle interesserte.

I henhold til styrevedtaket ([Styresak 11/23](#)) har FU ansvar for det faglige innholdet i konferansen. For å sikre et solid og relevant program, ble det foreslått å opprette en programkomité ledet av dekan Marit Bakke. Øvrige medlemmer i programkomiteen er professor Nathalie Reuter ved Kjemisk institutt, Fakultet for naturvitenskap og teknologi, og forsker Gabriele de Seta ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier, Det humanistiske fakultet.

Saken legges med dette frem for FU til orientering.